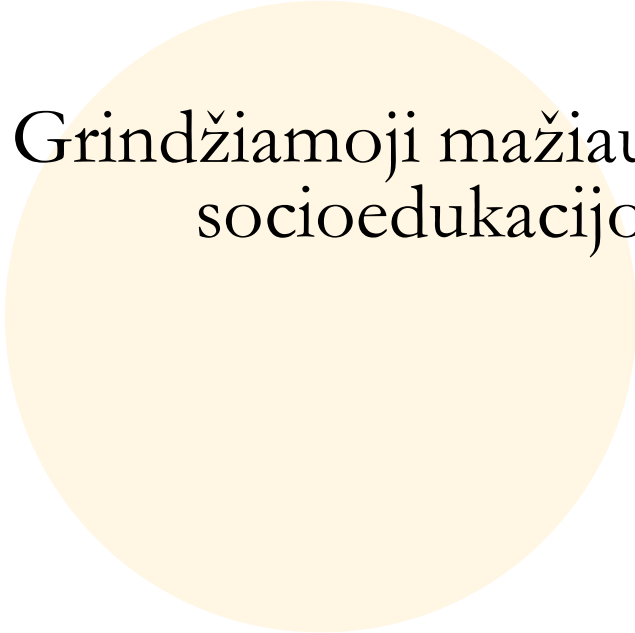

**EDUKOLOGIJA LIETUVAI: 2023 M. APGINTŲ
DAKTARO DISERTACIJŲ PRISTATYMO RENGINYS**

Grindžiamoji mažiau galimybių turinčio jaunimo
socioedukacijos per rekreaciją teorija

**dr. Dovilė Lisauskienė
prof. dr. Vilmantė Aleksienė**

2024-01-18

<...niekada neturėjau per daug draugų ir būtent tokioje vietoje supratau, kad tai nėra rodikliai dėl ko žmonės bendrauja...>

<...mes neateiname mokinti, mes ateiname tiesiog gerai praleisti laiką. Bet už to gero laiko praleidimo, mes vis tiek turim tikslą, ...>

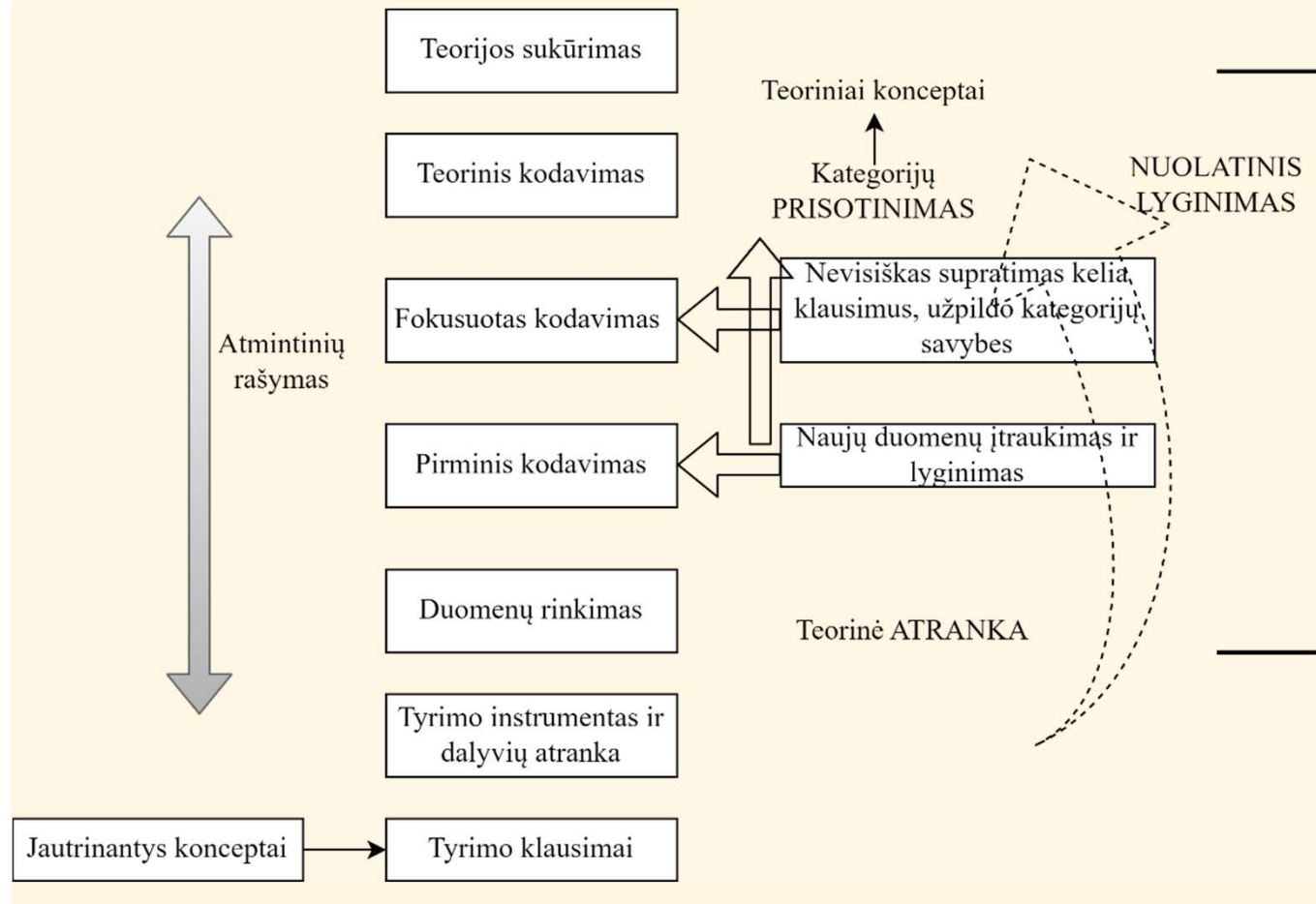
<...Būdavo, kad gatvėj pamatydavau kokį vaiką, kuris vaikščiodavo keikdavosi, spjaudydavosi ir dabar nueinu į erdvę ir matau...>

<... Būna toks, kad „ką jie čia su kortomis žaidžia“, „o tai darbas stalo futbolo pažaišti, yra tas toks.. bet su laiku galvoji, „ai nepradėsi ten kiekvienam aiškinti“ nu tokio tipo darbas. ...>

Disertacinio **tyrimo tikslas** - sukonstruoti grindžiamąją rekreacijos teoriją apie mažiau galimybių turinčio jaunimo socioedukaciją per rekreaciją, atskleidžiant dalyvavimo rekreacinėse veiklose patirtis.

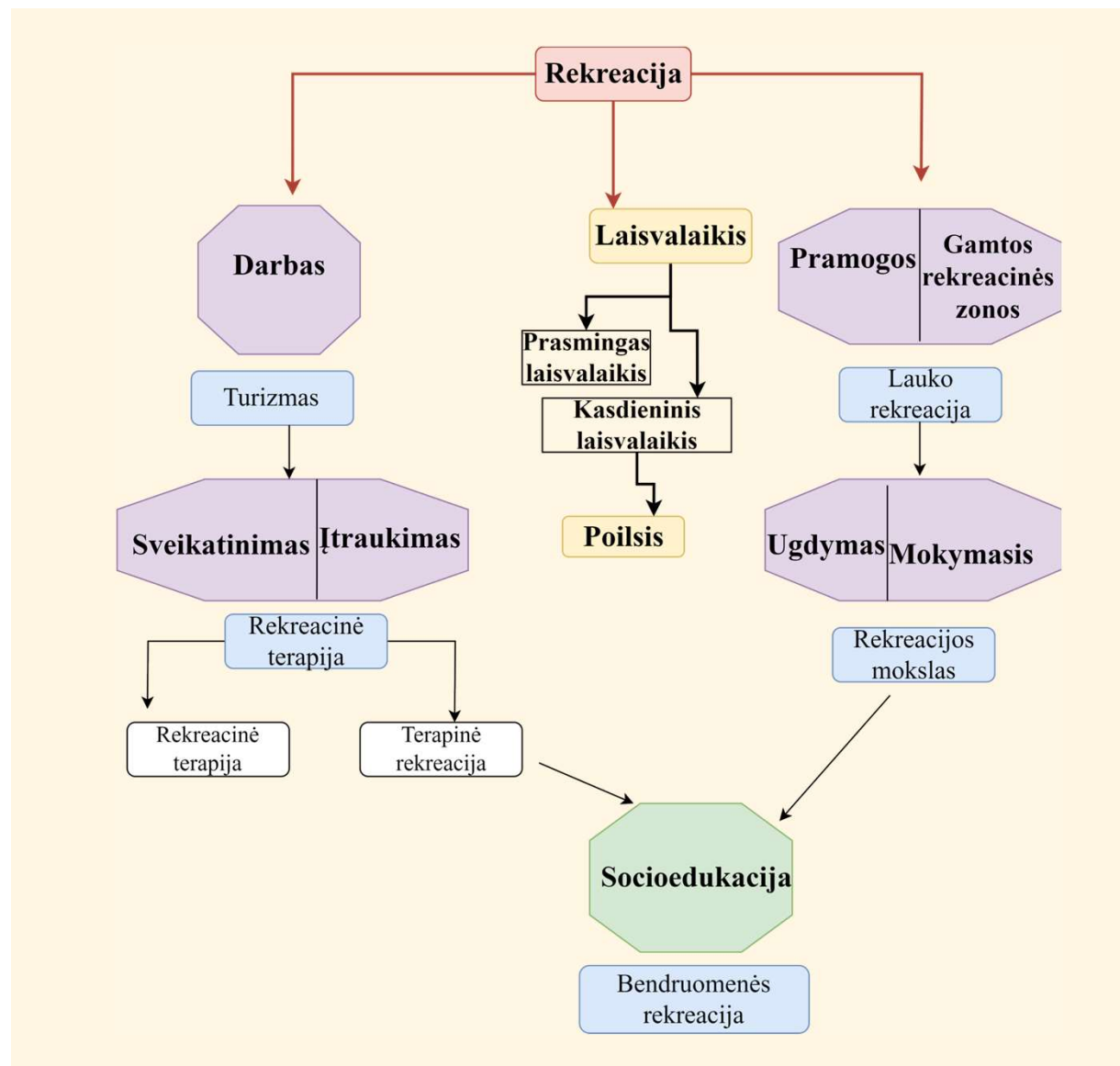
Probleminis klausimas: kaip vyksta mažiau galimybių turinčio jaunimo socioedukacijos per rekreaciją procesas?

Metodologinė nuostata - konstruktyvistinė grindžiamoji teorija (Charmaz, 2006, 2008, 2014)

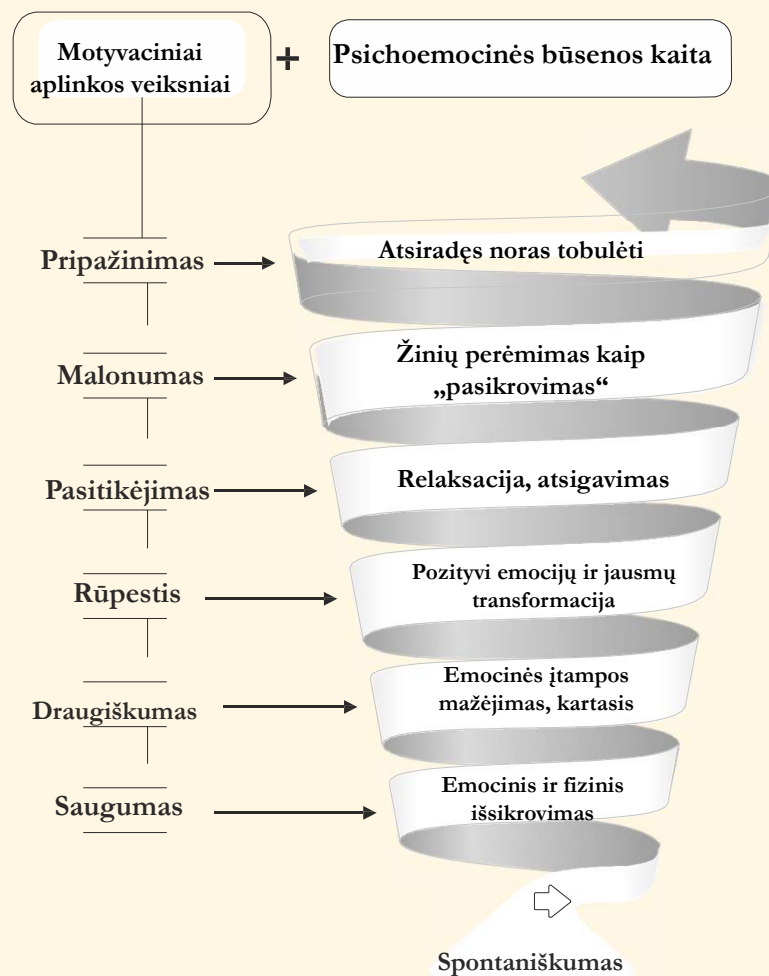
Rekreacija – žmogaus fizinės ir/ar psichoemocinės gerovės būsenos patyrimai laisvalaikio veiklose, apimantys sveikatinimosi, savirealizacijos, ugdymosi, socializacijos procesus.

(Gómez, Hill, Zhu ir Freidt, 2016; Newman, Tay, ir Diener, 2014; Kleiber, 2012; Crompton, 2008; Šinkūnienė, 2005; Vitkienė, 2001, 2002).

Kokios yra prielaidos mažiau
galimybių turinčio jaunimo
socioedukacijos per rekreaciją
procesui vykti?

Sąlyga socioedukacijai prasidėti

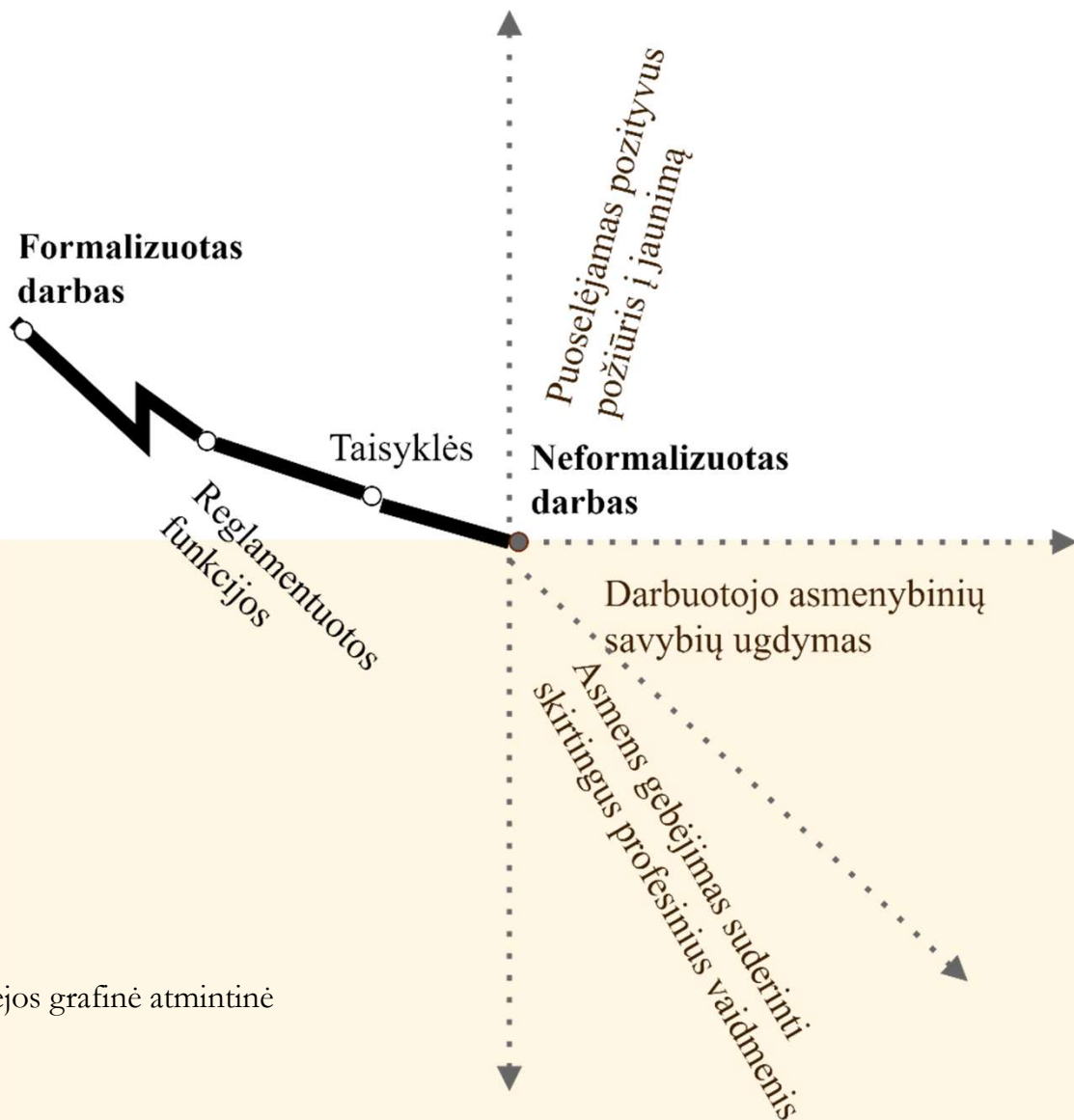
Išvada (1)

- Mažiau galimybių turinčio jaunimo **psichoemocinės būsenos pozityvus keitimasis dalyvaujant rekreacinėse veiklose yra sąlyga socioedukacijai prasidėti**. Tai dinaminis laipsniškas procesas, į kurį jaunuoliai įsitraukia spontaniškai: vidinio noro, smalsumo vedami, kovodami su nuoboduliu arba draugo (-ės) pakviesti.
- Įsitraukus ir **dalyvaujant rekreacinėse veiklose prasideda transformacija**: 1) vyksta emocinis ir fizinis „išsikrovimas“ ir jausmų išlaisvinimas (gr. katharsis), 2) emocinės įtampos mažėjimas skatina atvirumą, pasitikėjimą, žinių ir kitos informacijos priėmimą, 3) įgytos žinios ir nauja pozityvesnė patirtis tampa jėgų „pasikrovimu“ į asmeninį tobulėjimą.

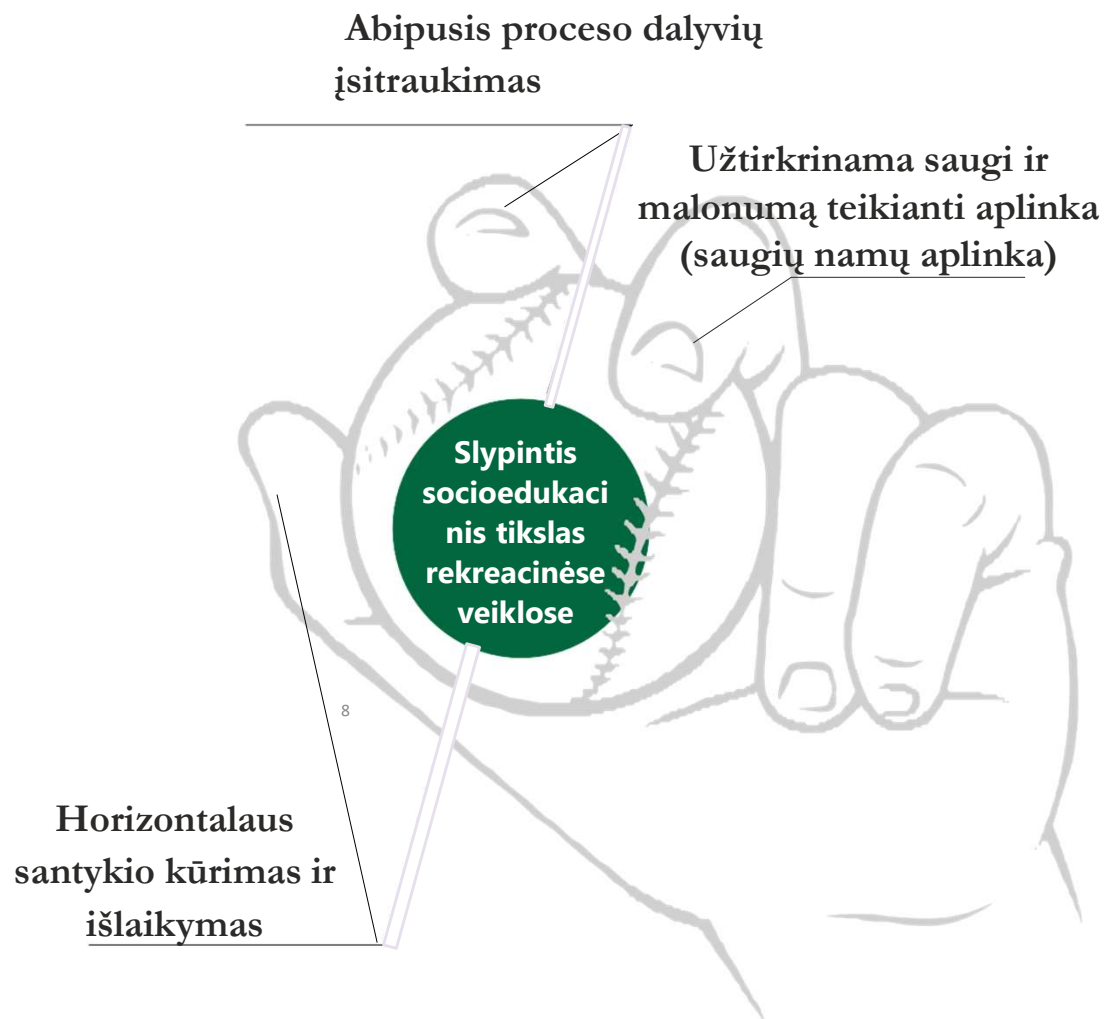
Kokie vidiniai ir išoriniai veiksniai
lemia mažiau galimybių turinčio
jaunimo socioedukaciją per
rekreaciją?

Matoma ir nematoma
socioedukacijos trajektorija

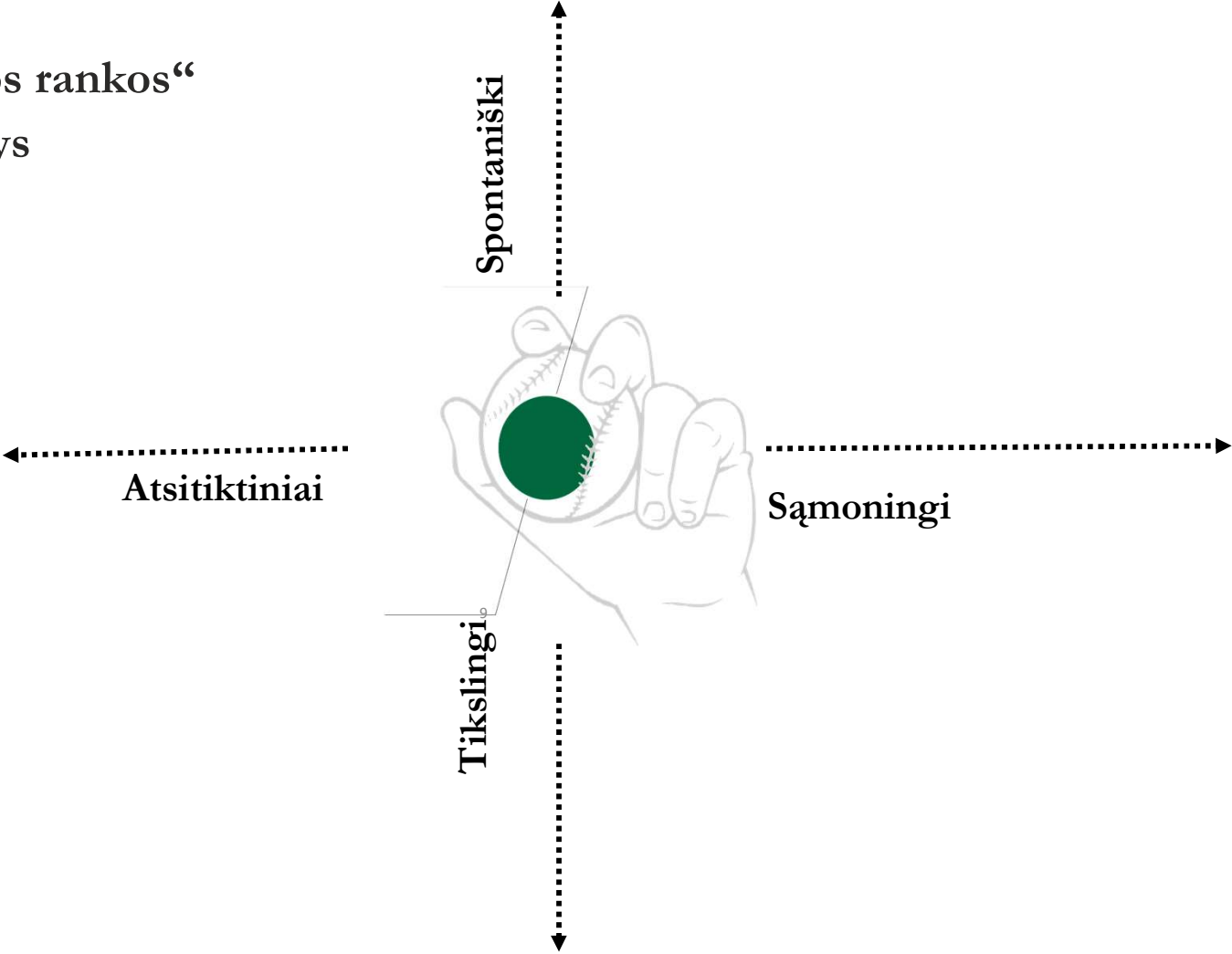

Tyrėjos grafinė atmintinė

„Nematomosios rankos“ socioedukacinė teorija

„Nematomosios rankos“
judėjimo kryptys

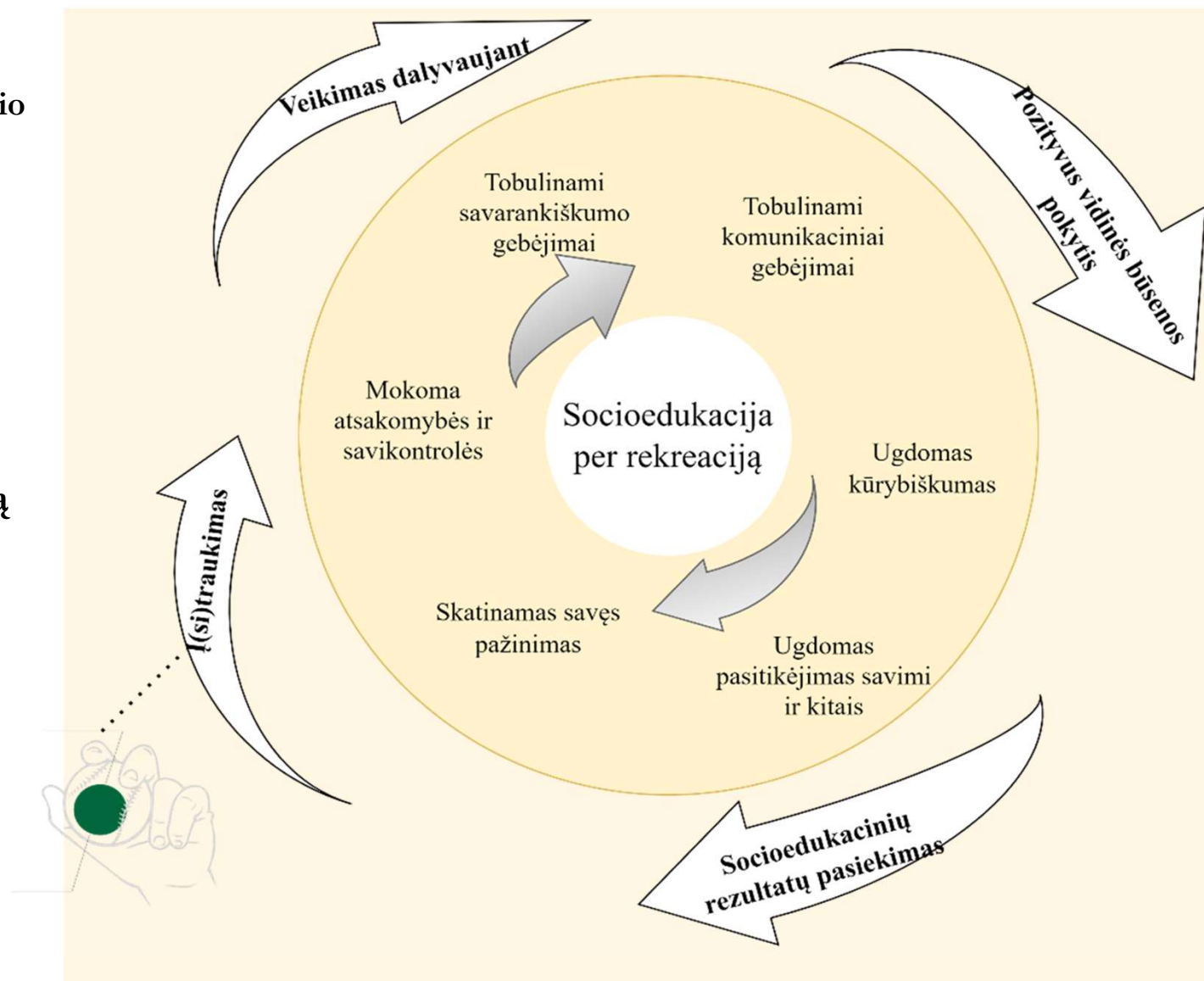
Išvada (2)

- Mokymasis neformalioje (laisvalaikio) aplinkoje **nėra direktyvus procesas, kurį būtų galima iš anksto numatyti ir įvykdyti, tačiau jį planuoti reikia, nes socioedukacijos per rekreaciją tikslas ir turinys turi būti tikslingai išreikštas per individualius asmens poreikius:** savivertės didinimą, pasitikėjimo savimi ir kitais stiprinimą, atsakomybės ir savikontrolės mokymąsi, savarankiškumo ir komunikacinių gebėjimų tobulinimą bei kūrybiškumo ugdymą.
- *Randos judėjimą* lemia **nematoma jėga – procese dalyvaujančių dalyvių išlaikyta pusiausvyra ir suvoktos atsakomybės pasidalijimas.** Rankos vaizdinys paaškina socioedukacijos per rekreaciją reflektyvų iš dalies latentinį, patirtimi grįstą *judėjimą*, kurį taip pat lemia vidiniai ir išoriniai veiksniai – kuriamas ir išlaikomas horizontalus santykis, asmeniniai išgyvenimai, saugumą užtikrinanti aplinka.

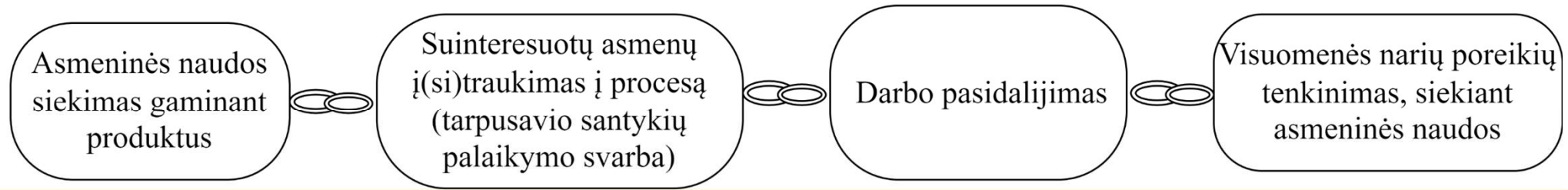
Kokie yra mažiau galimybių turinčio jaunimo socioedukacijos per rekreaciją proceso veiksniai?

Socioedukacijos per rekreaciją įtraukusis konstruktas

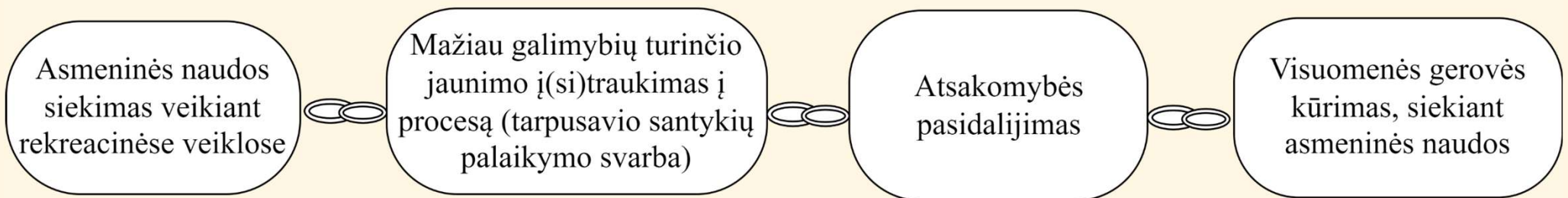

Mažiau galimybių turinčio jaunimo socioedukacijos per rekreaciją vyksmas, pasitelkiant Smitho „Nematomosios rankos“ teoriją

A. Smitho „Nematomosios rankos“ teorija

„Nematomosios rankos“ socioedukacinė teorija

Išvada (3)

- **Socioedukacijos per rekreaciją procesas yra įtraukusis, vykstantis už akivaizdžių įformintų faktų.** Nematomumas padeda užtikrinti socioedukacijos proceso vyksmą, išsaugo siekiamus socioedukacinius rezultatus.
- **Rekreacinės veiklos yra tarsi varomasis variklis, įsukantis visą socioedukacijos procesą.** Kartu tai yra dinamiškas, atsitiktinai tikslingas procesas, vykstantis per kitų procesų sąryšį, rekreacinių veiklų vyksmą, neformalios laisvalaikio aplinkos kontekste.

Išvada (4)

- **Socioedukacija per rekreacija siejama su savaiminio mokymosi dimensija, kai mokymasis vyksta ne problemų sprendimo kontekste, o malonumą suvokiant kaip gerėjimąsi (angl. *enjoyment*) teikiančioje aplinkoje.** Prasmingo laisvalaikio kūrimas formuoja naują mokymosi aplinką ir įgalina besimokantįjį prisiimti didesnę atsakomybę už sėkmingus mokymosi rezultatus.
- **Rekreacijos kaip pripažintos socialinės vertės aspektai suponuoja naują jaunimo darbuotojo kaip laisvalaikio edukatoriaus vaidmenį ir grindžia darbo su MGT jaunimu atvirame jaunimo centre / erdvėje socioedukacinę naudą – skatina įsitraukimą, didina jaunuolių atvirumą pokyčiams, įgalina spręsti problemas.** Tai ugdo jų pasitikėjimą savimi ir kitais, didina savivertę, moko atsakomybės, savikontrolės ir savarankiškumo.
- **Socioedukacijos per rekreaciją veikimas yra nematomas, susidedantis ir matomų ir nematomų vienu metu vykstančių subprocesų.**

REKOMENDACIJOS

Jaunimo politiką formuojantiems ir vykdančioms specialistams

- įvesti laisvalaikio edukatoriaus konceptą
- supažindinti visuomenę su vyraujančia rekreacijos samprata
- kurti bendradarbiavimo kultūrą tarp įvairių sričių specialistų
- organizuoti jaunimo darbuotojams tęstines savipagalbos konsultacijas ir mokymus.

Formaliojo ir neformaliojo ugdymo specialistams

- plėsti mokslu ir praktika grįstas ugdymo programas rekreacijos tematika
- vykdyti socioedukacijos per rekreaciją mokymus
- organizuoti mokymus jaunimui prasmingo laisvalaikio tematika

Bendruomenės nariams

- nesivadovauti vyraujančiais stereotipais apie MGT jaunimą, o grįsti praktika naują suvokimą ir tapti aktyviais pagalbininkais veiklose su MGT jaunimu.

Tyrėjams

- gilinti tyrimus socioedukacijos per rekreaciją srityje, suvokiant nykstančias ribas tarp skirtingų disciplinų bei praktikos veiklų.

